

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL

NÚMERO 40 / SEGONA ÈPOCA / DESEMBRE DE 1997

**Consell Insular
de Mallorca**

alimara

Núm 40

Segona Època, desembre de 1997

Edita: Consell Insular de Mallorca
Redacció: Servei d'Acció Social i Sanitat
General Riera, 67
07010 Palma
Tel.: (971) 76 07 62
Fax: (971) 76 19 52

Portada: **Xisco Fuentes**

Maquetació
i impressió: Gràfiques Son Espanyolet

Dipòsit Legal: PM - 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

MODEL DE REGLAMENT SERVEI D'AJUDA A DOMICILI

MARC LEGISLATIU

La Llei 7/85, reguladora de les Bases de Règim Local estableix entre les competències dels municipis: la prestació dels serveis socials i de promoció i reinserció social (art. 25.2 k) i l'obligació dels municipis amb població de més de 20.000 h. d'atorgar la prestació de serveis socials (art. 26.1 c).

La Llei 9/87 d'Acció Social, de la CAIB, a l'article 9.c especifica que la finalitat del servei és: prestar atencions de caràcter domèstic i psicològic i rehabilitador als individus i a les seves famílies quan es troben en situació d'especial necessitat.

DEFINICIÓ

El Servei d'Ajuda a Domicili (SAD) és un servei municipal, públic i universal adreçat a totes aquelles persones que tenen minvada la seva capacitat individual per al desenvolupament de les activitats pròpies de la vida quotidiana i/o en situació de conflicte psico-familiar i pretén estimular la seva autonomia, per tal que puguin seguir vivint en el seu entorn habitual.

Aquest servei es presta mitjançant personal especialitzat. No suplirà en cap moment la responsabilitat de la família. Únicament es duran a terme les tasques que l'usuari o la família no puguin fer.

CONDICIONS D'ADMISSIÓ

Podran sol·licitar el SAD les persones i/o famílies que compleixin les següents condicions:

- Residir o estar empadronat al municipi.
- Trobar-se en situació de no ser possible la realització de les seves activitats habituals o en situacions de conflicte psicofamiliars per a alguns dels seus membres.
- Que les prestacions s'ajustin a les normatives que a tal efecte dicti l'òrgan competent en la matèria
- A la vegada, que la prestació es presti dins l'horari establert per la Comissió

OBJECTIUS

- Promoure una millor qualitat de vida de les persones residents en el municipi.
- Evitar l'internament a centres assistencials de les persones (ancians, adults o infants), sempre que sigui possible i desitjable de romandre en el seu entorn sociofamiliar habitual.
- Prevenir situacions de crisi familiar que perjudiquin a alguns membres.
- Proporcionar elements formatius i estructuradors a famílies desorganitzades o desestructurades.

- Proporcionar suport tècnic i assistencial a famílies en situació de crisi perquè la qualitat de vida no es deteriori.
- Elevar i estimular els nivells d'autonomia i independència de les persones.
- Donar suport i desenvolupar les capacitats personals per a la integració en la convivència familiar i comunitària.
- Facilitar els mitjans necessaris que possibilitin el retorn al seu entorn natural d'aquelles persones que, per manca de recursos socials o per determinades circumstàncies socials, no trobaren resposta a la seva demanda en el propi hàbitat i hagueren d'abandonar-lo.
- Comptar amb un ventall més ample de possibilitats i Serveis Socials de caràcter preventiu i de diagnòstic.

NIVELLS D'ACTUACIÓ

El SAD prestarà diverses atencions relacionades amb les necessitats detectades i als objectius que s'assenyalen, concedint prioritat als següents nivells:

- a) PREVENTIU: atenció i contenció per evitar processos de deteriorament de la situació social i personal dels usuaris.
- b) ASSISTENCIAL: suport directe en diverses situacions de necessitat.
- c) PROMOCIONAL I EDUCATIU: treballant canvis d'aptitud i comportament que repercutiran en una millora de la qualitat de vida de l'usuari.

PRESTACIONS:

El SAD prestarà les següents activitats:

- a) SERVEIS DOMÈSTICS: relacionats amb l'alimentació, la roba, la neteja i el manteniment de la vivenda, sempre que l'usuari ho necessiti.
- b) SERVEIS DE CARÀCTER PERSONAL: acompanyament, ajuda a la mobilització i a la higiene personal, facilitar activitats d'oci en el domicili, etc.
- c) SUPORT SOCIAL I EDUCATIU: Suport a la unitat de convivència sobre administració i economia familiar, educació d'hàbits, educació per a la salut, etc.
- d) SUPORT A L'ESTRUCTURACIÓ FAMILIAR I A LA DINÀMICA RELACIONAL: Assessorament psicològic, jurídic i intervenció i seguiments amb unitats convivencials desestructurades i/o en crisi.
- e) AJUDES TÈCNIQUES I ADAPTACIONS A LA LLAR: condicionament de la vivenda, teleassistències i adaptacions de la llar.

DESTINATARIS

La prestació de SAD té abast comunitari: en pot ser usuària tota persona i/o família que per raons físiques, psicològiques i/o socials presenti incapacitats o dificultats i necessiti, de forma transitòria o per temps indeterminat, suport per a la realització de les activitats elementals de la vida diària i, especialment:

- Persones majors que visquin soles o amb altres majors o amb família, si aquesta no la pot atendre per malaltia, treball, etc.
- Persones amb problemes de mobilitat que optin per la seva llar com a mitjà de vida i que necessitin ajuda per a desenvolupar-se.
- Famílies o nuclis convivencials amb situacions relacionals conflictives, reeducant conductes i fomentant la continuïtat de la vida familiar.

- Famílies desestructurades per l'absència temporal del domicili del pare, mare, tutor, etc. per: hospitalització, internament centre assistencial, treball, etc.
- Famílies o nuclis convivencials amb menors en situació de risc psico-social, necessitats d'un suport temporal per assolir una millor atenció dels menors.
- Persones incapacitades temporalment per a realitzar les tasques bàsiques en el seu domicili.
- Persones minusvàlides tant psíquiques com físiques que amb l'ajuda del servei puguin recuperar, mantenir o ampliar els nivells d'autonomia i la integració social.

MODALITAT DE GESTIÓ

Els procediments mitjançant els quals es prestarà el SAD seran:

- Directament per part de l'Ajuntament a través del seu personal propi.
- Indirectament, mitjançant l'adjudicació del servei per contractació externa, en qualsevol de les formes de concertació o contracte que possibiliti la legislació vigent.

COMPOSICIÓ DEL SAD

L'equip del SAD estarà format com a mínim per un/a Treballador/a social i un/a Treballador/a familiar. Així i tot, és recomanable comptar amb la figura d'un/a psicòleg/a.

FUNCIONS DEL PROFESSIONALS

A) Treballador/a social:

- Estudi i valoració de les necessitats i dels recursos de la comunitat.
- La informació, assessorament i orientació a la població vers l'ajuda a domicili i forma d'accés al servei.
- Els contactes i acords amb entitats i serveis del municipi susceptibles de captar, derivar o col·laborar amb el servei, entitats i voluntaris, en especial amb la xarxa sanitària i escolar.
- Recepció de la sol·licitud, valoració inicial de la situació.
- Derivació o demanda de col·laboració als equips del Consell Insular de Mallorca.
- Valoració en el si de l'Equip del tipus de servei a donar i el personal més adequat a la situació de necessitat.
- Coordinació de tots els professionals i voluntaris.
- Reunions de seguiment amb treballadors familiars i voluntaris.
- Intervenció en els processos de Seguiment i Avaluació de cada cas i del servei, en el si de l'equip.
- Estimulació i potenciació de la participació ciutadana i del voluntariat.
- Coordinació tècnica amb recursos de la zona, des de l'Equip de Serveis Socials d'Atenció Primària.
- Realització d'estudis i anàlisi de la demanda que afavoreixi la planificació de les necessitats.
- Elaboració de propostes de formació interna i reciclatge de l'equip.

B) Treballador/a familiar

Els Treballadors familiars són professionals que han d'estar formats adequadament per a les seves funcions. Han de participar en les sessions de l'equip que es creguin convenients coordinadament i corresponsable.

Correspon al Treballador familiar l'execució del pla de treball acordat pel SAD en el medi dels usuaris.

Aquest podrà ser assistencial, preventiu, orientatiu, de suport, curatiu i/o educatiu.

a) Funció assistència domèstica:

- neteja de la llar, de roba, d'utensilis...
- higiene personal.
- comprar, cuinar...

b) Funció preventiva

- control del règim alimentari, d'administració de medicaments, etc.
- Incentivar el control de vacunacions d'infants.
- Controlar el desenvolupament psicològic dels membres de la família.
- Educar per al compliment correcte dels tractaments mèdics de les malalties dels membres de la família.
- Informar i donar suport per accedir als recursos comunitaris.
- Detectar problemes d'integració educativa i intervenció en els problemes de marginació.
- Específicament, detecció de possibles maltractaments físics, emocionals, negligència o de situacions de clara incompetència parental amb menors.

c) Funció d'orientació.

- Modificació d'hàbits de neteja i d'alimentació.

d) Organització i economia familiar

- Administració de la casa.
- Planificació del pressupost.
- Distribució de responsabilitats.

e) Relacions convivencials

- Ajudar la família a definir els rols paterns i la presa de responsabilitats.
- Ajudar la família a desenvolupar actituds positives i d'integració i col·laboració a l'entorn social.
- A conèixer, utilitzar i participar en els centres i serveis d'interès social.
- Desenvolupar en la família actituds de col·laboració mútua.
- Estimular els pares en el suport dels fills en el procés escolar.
- Ajudar els pares a modificar les seves respostes cap els seus fills, de manera que això afavoreixi una més adequada resolució de conflictes parento-filials

C) Psicòleg/a

- Col·laborar en l'estudi i valoració de les necessitats i els recursos de la comunitat.
- Orientar sobre el tipus de servei i sobre les intervencions psico-familiars.
- Disseny en equip del projecte individual.
- Planificació i supervisió de les intervencions i del servei en el si de l'equip.
- Disseny de tècniques i estratègies de motivació als usuaris.

- Diagnòstic de conflictes familiars i investigació de competències familiars i personals.
- Determinar variables associades a conflictes familiars.
- Desenvolupar habilitats socials i recursos en el personal d'intervenció.
- Modificar pautes familiars.
- Ensinar a voluntaris i treballadors familiars en l'aplicació de criteris i tècniques bàsiques d'intervenció.
- Intervenir en els processos de seguiment i avaluació de cada cas i del servei en el si de l'equip.
- Col·laborar en les tasques de sistematització de la informació.
- Reunions de coordinació amb treballadors familiars i voluntaris.
- Dissenyar la formació del personal que dona el servei.

TRAMITACIÓ DEL SERVEI

A) SOL·LICITUD

Les sol·licituds al Servei d'Ajuda a Domicili es faran al Treballador Social, essent el procediment el següent:

- a) Recepció de la demanda: que efectua el propi usuari, una altra persona que coneix la situació, o altres serveis.
- b) Anàlisi de la demanda: es realitza una valoració de la demanda i un estudi dels elements relatius al problema de necessitat (grau d'incapacitat física-psíquica i social, situació i composició familiar, aspectes socials).

Es realitzarà una visita al domicili per aconseguir un major grau de coneixement de la situació.

- c) Elaboració d'una proposta de Projecte d'Intervenció Individual, o la denegació del cas. Aquest el presentarà el Treballador social a la Comissió.... de l'ajuntament per a la seva aprovació, modificació o denegació.
- d) Concretar amb l'usuari i/o familiars el pla de feina a desenvolupar o per informar dels motius de la denegació del servei.
- e) El Treballador Social, abans que comenci la intervenció del servei, posarà en coneixement dels professionals el pla de feina i es concretaran els espais de regulació i supervisió.
- f) Avaluació: mesurarà el grau de consecució dels objectius que s'havien proposat, el grau de satisfacció de l'usuari i de les incidències sorgides. Serà conjunta de l'equip del SAD.

Procediment d'urgència

En situacions d'extrema urgència dictaminada pel Treballador social, es podrà acordar la prestació provisional i urgent del servei, amb l'acord del Cap de Secció... informant al més aviat possible per tal de procedir a l'aprovació de la demanda.

B) DOCUMENTACIÓ A PRESENTAR

- Fotocòpia DNI de l'usuari.
- Targeta sanitària i informe del metge d'Atenció Primària.

- Justificació d'ingressos de l'usuari i de la unitat familiar.
- Certificat d'empadronament i convivència.
- Declaració jurada dels béns de l'usuari.
- Certificat de minusvàlua de l'IBAS.
- Llibre de família.
- Qualsevol altre que l'equip consideri necessari en funció de les característiques del nucli de convivència.

C) BAIXES

Les causes d'extinció de la prestació del SAD, seran:

- La resolució de la situació objecte de la prestació: compliment dels objectius fixats.
- La defunció de l'usuari.
- El canvi de municipi de residència.
- L'incompliment dels acords (tècnics i econòmics).
- La manca de col·laboració de l'usuari i la família beneficiària.
- La modificació de la situació que va determinar l'inici del servei.
- L'ocultament o falsedat en les dades que s'havien tingut en compte per a la concessió del servei.
- Altres causes de caràcter greu que impossibilitin la prestació del servei

Les baixes podran ser de dos tipus:

Temporals: per motiu d'ingrés hospitalari temporal.

Definitives.

VOLUNTARIAT

Per tal de completar la xarxa d'assistència del servei del SAD, així com per altres funcions dels Serveis Socials, es pot comptar amb la figura del voluntari, tenint en compte els següents punts:

- Realitza activitats que s'ocupen dels interessos dels usuaris del SAD.
 - Es compromet lliurement, sense cap tipus de pressió, a desenvolupar una activitat del SAD durant un nombre determinat d'hores setmanals, dins el seu temps lliure i de forma continuada.
 - No rep gratificació a canvi, ni persegueix cap altra finalitat diferent a la de l'activitat voluntària, però sí rebrà compensació per les despeses que aquesta li pugui produir.
 - La seva activitat és complementària i coordinada amb les actuacions dels professionals del programa.
 - Pot ser consultat per a la preparació de les accions que ha d'emprendre.
 - Pot tenir accés a formació per a desenvolupar la seva tasca voluntària.
- El voluntariat realitzarà aquelles tasques d'ajuda que no precisin d'una periodicitat estricta:
- companyia a casa.
 - acompanyaments en el temps lliure.
 - gestions, lectures, tasques escolars dels infants, etc.